

**Journal of
Sport Development and Management**

Vol 13, Iss 2, Serial No 38
DOI: [10.22124/jsmd.2023.20935.2624](https://doi.org/10.22124/jsmd.2023.20935.2624)

Research Paper

Factors Causing Match-fixing in Sports

Darboy Hoda¹, Bagheri Hadi^{2*}

Received: Nov 06, 2021

Accepted: Feb 26, 2023

Abstract

Objective: The purpose of this study was to investigate the factors causing match-fixing in Iran sports.

Methodology: This research was developed-exploratory that was done using qualitative content analysis method. The participants in the research were 9 sports management researchers, club/national team coaches, professional athletes, and sports journalists who knew about the phenomenon of collusion that were selected purposefully. With the theoretical saturation of the data, the sampling ended. Data collection was done using semi-structured interviews. The interviews were analyzed in three stages included open coding, combining codes and categorization.

Results: The result of data analysis was the identification of 10 factors causing collusion in sports, which were categorized into three categories: "sports-related factors", "key actors' relationships" and "management factors".

Conclusion: According to the results, the fight against match-fixing requires the establishment of regulatory structures and the development of deterrent laws that both enhance the professional commitment of key sports actors and improve their financial situation.

Keywords: Collusion, Competitive corruption, Pressure theory, Criminal behavior

1. M.A in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Shahrood University of Technology, Shahrood, Iran
2. Assistant Professor, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Shahrood University of Technology, Shahrood, Iran

* Corresponding author's e-mail address: bagherihadi25@yahoo.com

Cite this article: Darboy, H., & Bagheri, H. (2024). Factors Causing Match-fixing in Sports. *Journal of Sport Development and Management*, 13 (38), 88-107.

DOI: [http://doi.org/10.22124/jsmd.2023.20935.2624](https://doi.org/10.22124/jsmd.2023.20935.2624)

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

The structure of sports competitions is based on a real commitment for win, and its most important feature is the unpredictability of the results (Forrest, 2012). This characteristic of sport increases its attractiveness, while some are trying to change the results of sports competitions to achieve their own interests (Gorse, 2014). The activities carried out with this purpose have created one type of corruption in sports, which is called match-fixing (Maennig, 2005). Match-fixing includes illegal or unethical activities that intentionally distort the outcome of a sports competition or a component of the competition for the benefit of one or more stakeholders (Gorse, 2014). This study is designed with the aim of identifying factors that develop match-fixing.

Methodology

The current study is qualitative that conducted using the content analysis. The participants in the research consist of sports management researchers, national coaches, professional athletes and sports journalists who were aware of the match-fixing of in Iranian sports. Participants were selected by targeted sampling based on some criteria such as sports background, awareness of corruption in sports, accessibility and willingness to cooperate. Data were collected using semi-structured interviews and theoretical saturation was achieved after conducting 9 interviews. Maxwell (1996) has estimated the sample size of 5 to 25 as suitable for qualitative studies according to time and resources. All interviews, except one, were recorded with the permission of the interviewees. Analysts read the transcripts many times to familiarize with it and discover the obvious and hidden meanings. The coding process includes three coding steps: primary coding, contraction and reduction of codes, and the structuring and categorizing of codes. After the completion of coding by the researcher, Scott's coefficient for coders' agreement was equal to 81.81%.

Results

The result of coding of the causes of match-fixing in sports was the extraction of 113 primary codes that contracted in 41 final codes. After that, the codes were categorized in the form of subcategories. For this purpose, subcategories were formed and labeled by putting together the codes that had similarities. This work went to a higher level to form the main categories. The result of the structuring and categorization of the integrated codes was to obtain 10 subcategories, which were categorized in the form of three main categories as

follows: 1) factors related to sports (including the characteristics of a sport, characteristics of sports competition, and the importance of competition); 2) managerial factors (including weak regulatory structure, weak distributive justice, and structural corruption); and 3) relationships of key actors (including individual profiteering, interpersonal relationships, inter-organizational relationships, and media practices).

Discussion and Conclusion

Ten factors were identified and classified into three categories including sports-related factors, management factors, and relationships between key actors. The characteristics of sports as one of the factors related to sports can play a role in the prevalence of match-fixing. Whether a sport is team or individual, the degree of attractiveness and popularity of that sport in the society along with the revenue rate are things that can explain the prevalence of match-fixing among different sports. As a rule, the more popular and the more money involved, the greater match-fixing. When there are strange results in competitions, many attribute it to the unpredictability of sports, and this can be a cover for colluding actors. Also, in the lower levels of competition, which have less supervision, the prevalence of match-fixing is more prominent. In many cases, match-fixing takes place at low levels to gain points such as receiving an educational opportunity or joining a higher-level team. Another finding shows that the importance of the competition for the parties is another factor related to sports that can cause match-fixing. When the result of the game does not play a role in the promotion or relegation of the teams, the competition is lost and the possibility of match-fixing increases. Another category is the relations of key actors; which interpersonal relations were identified as one of its subcategories. Close relationships and friendship between owners, managers, coaches, and athletes play a role in match-fixing. Inter-organizational relations are another factor that can lead to the formation of match-fixing in sports. Also, when the interests of sports clubs or organizations are dependent on each other, the health of competitions is not guaranteed. Furthermore, regardless of their capacities, profiteering make people collude to get more income and a higher position. In addition to individual and organizational relationships, the media focus on a specific event and even neglecting and not reflecting some events can lead to the emergence of match-fixing. Also, expansion of new media and more people's access to betting sites can also expand the possibility of match-fixing in sports. Among the managerial factors, we can mention the weak supervisory structure, weak distributive justice and structural corruption.

Keywords: Collusion, Competitive Corruption, Pressure Theory, Criminal Behavior.

References

- Forrest, D. (2012). The threat to football from betting-related corruption. *International Journal of Sport Finance*, 7, 99-116.
- Gorse, S. (2014). Corruption in international sport: Implications for sponsorship management. Coventry University.
- Maennig, W. (2005). Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures. *European Sport Management Quarterly*, 5(2), 187-225.
- Maxwell, J. A. (1996). Qualitative research design: An interactive approach. CA: Sage: Thousand Oaks.
- Guba, E. G. & Y. S. L. (1981). Effective evaluation: improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches. San Francisco: CA, Jessey- Bass.

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال سیزدهم، شماره دوم، پیاپی ۳۸

شناسه دیجیتال: [10.22124/jsmd.2023.20935.2624](https://doi.org/10.22124/jsmd.2023.20935.2624)

مقاله پژوهشی

عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش

هدی داربوی^۱، هادی باقری^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۰۷

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش بود.

روش‌شناسی: این پژوهش توسعه‌ای-اکتشافی با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی انجام شد. مشارکت‌کنندگان این پژوهش شامل ۹ تن از پژوهشگران مدیریت ورزشی، مربیان تیم‌های ملی، ورزشکاران حرفه‌ای و خبرنگاران ورزشی بودند که به عنوان مطلع از پدیده تبانی در ورزش و به صورت هدفمند انتخاب شدند. ملاک تعیین حجم نمونه، اشباع نظری داده‌ها بود. گردآوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام شد. مصاحبه‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، تجمع کدها و مقوله‌بندی تحلیل شدند.

یافته‌ها: حاصل تحلیل داده‌ها، شناسایی ۱۰ عامل پدیدآورنده تبانی در ورزش بود که در سه دسته «عوامل مرتبط با ورزش»، «مناسبات بازیگران کلیدی» و «عوامل مدیریتی» دسته‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج، مبارزه با تبانی مستلزم ایجاد ساختارهای نظارتی و تدوین قوانین بازدارنده است که ضمن ارتقای تعهد حرفه‌ای بازیگران کلیدی، بهبود شرایط مالی آنها را نیز در پی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: تبانی، فساد رقابتی، نظریه فشار، رفتار مجرمانه

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: bagherihadi25@yahoo.com

استناد: داربوی، هدی و باقری، هادی. (۱۴۰۳). عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش. مدیریت و توسعه ورزش، ۲ (۳۸)، ۸۸-۱۰۷.

DOI: <http://doi.org/10.22124/jsmd.2023.20935.2624>

مقدمه

ساختار رقابت‌های ورزشی بر پایه تعهد واقعی برای پیروزی استوار است و مهم‌ترین ویژگی آن غیرقابل پیش‌بینی بودن نتایج در آن است (Forrest, 2012). درحالی‌که این ویژگی ورزش باعث افزایش جذابیت آن می‌شود، برخی افراد و گروه‌ها در تلاشند تا برای دستیابی به منافع خود، نتیجه رقابت‌های ورزشی را تغییر دهند (Gorse, 2014). فعالیت‌هایی که با این هدف انجام می‌شود، یکی از انواع فساد در ورزش را پدید آورده است که با عنوان فساد رقابتی یا تبانی خوانده می‌شود (Maennig, 2005). تبانی شامل فعالیت‌های غیرقانونی یا غیراخلاقی است که به طور عمدی نتیجه یک رقابت ورزشی یا یکی از اجزای مسابقه را برای منافع شخصی یک یا چند گروه درگیر در آن تحریف می‌کند (Gorse, 2014). در تبانی دسته‌ای از افراد در تلاشند تا با توطئه نتیجه یک مسابقه ورزشی را خارج از استعداد و توانایی‌های ورزشکاران رقم بزنند تا از نتیجه به دست آمده در آن رقابت منتفع شوند. بازیکنان، مربیان، مدیران تیم‌ها و در مواردی داوران، بازیگران اصلی بروز تبانی در ورزش هستند (Masters, 2015). تبانی میان تیم‌های ملی فوتبال آلمان و اتریش در جام جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا نمونه‌ای است که در آن تیم آلمان در همان دقایق ابتدایی بازی به گل دست یافت و تا انتهای بازی دو تیم با نمایشی غیراخلاقی نتیجه را حفظ کردند؛ با این کار هر دو تیم به مرحله بعد رقابت‌ها راه یافتند و منجر به حذف الجزایر شدند (Doyle, 2010). پدیده تبانی مختص به سطح اول ورزش جهان نیست و در بسیاری از لیگ‌های ورزشی و حتی دسته‌های پایین‌تر به علت نظارت کمتر و رسانه‌ای نبودن

رقابت‌ها به شکل بسیار پررنگ‌تری از مسابقات سطوح بالا و ملی است (Carpenter, 2012). در ایران ملائی و سلیمی (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که تبانی به عنوان یکی از انواع هفت‌گانه فساد در لیگ‌های فوتبال کشور رایج است (Mallaei & Salimi, 2019).

بر اساس برخی پژوهش‌ها می‌توان اذعان کرد که پدیده تبانی به عنوان یک معضل اجتماعی در ورزش به امری عادی و رایج تبدیل شده است و طیف گسترده‌ای از ورزشکاران، مربیان، داوران و مقامات ورزشی از بازیگران اصلی آن به حساب می‌آیند (Carpenter, 2012). بر این اساس صنعت ورزش که در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی زندگی مردم وارد شده است و نقش مثبتی در آن ایفا می‌کند، می‌تواند عاملی برای سوء استفاده نیز باشد (Roberts, Chadwick, & Anagnostopoulou, 2017). حتی گروه‌های تبهکار که در سرتاسر جهان به صورتی کاملاً سازمان‌یافته عمل می‌کنند، حوزه فعالیت‌های خود را از قاچاق مواد مخدر فراتر برده‌اند و تبانی با ورزشکاران، مربیان، داوران و مدیران ورزشی برای دست‌کاری نتایج مسابقات ورزشی به جزئی از جرایم بین‌المللی و غیرقابل‌انکار آنان بدل شده است (Mutschke, 2013). از این رو در سال‌های اخیر، سازمان‌های بین‌المللی دولتی همچون پلیس بین‌الملل برای رفع مشکل تبانی در مسابقات ورزشی، وادار به همکاری نزدیک با سازمان‌های ورزشی مانند فیفا شده‌اند و به همکاری در مبارزه با تبانی در ورزش همت گمارده‌اند (Masters, 2015). در این راستا هابرفلد و شیهان (۲۰۱۳) پاسخ‌های جهانی به مشکل تبانی در ورزش را مرور

نامطلوب منجر به پیدایش اثرات منفی در افراد می‌شوند و آنها را وادار به انجام رفتارهای مجرمانه می‌کنند (Baron, 2007).

نظریه دیگر پیرامون تبانی، نظریه انتخاب عقلایی است که بر شکل‌گیری جرم تمرکز دارد (Lastra, Bell, & Bond, 2016). طبق این نظریه معمولاً اعمال مجرمانه زمانی رخ می‌دهد که منفعت جرم بیشتر از رفتارهای جایگزین آن است و اگر انجام جرم به صرفه‌تر باشد، فرد به ارتکاب آن تشویق می‌شود. پرستون و زیمانسکی (۲۰۰۳) این نظریه را در مورد تبانی نتایج مسابقات ورزشی کاربردی می‌دانند (Preston & Szymanski, 2003).

به اعتقاد لاسترا و همکاران (۲۰۱۶)، نظریه دیگری که این قابلیت را دارد که به توصیف زمینه‌های تبانی در دنیای ورزش بپردازد، نظریه بی‌تفاوتی اخلاقی است (Lastra, Bell, & Bond, 2016). بی‌تفاوتی اخلاقی زمانی رخ می‌دهد که فرد با استانداردهای اخلاقی خویش -که در شرایط عادی از اعمال اشتباه جلوگیری می‌کند- با بی‌تفاوتی از احساس گناه گذر کند (Bandura, Caprara, Barbaranelli, Pastorelli, & Regalia, 2001).

بر اساس نظریه فعالیت روزمره نیز جرم هنگامی حادث می‌شود که شخص برانگیخته و هدف در یک مکان و زمان و دور از نیروی بازدارنده با یکدیگر مواجه شوند (Cohen & Felson, 1979). به‌طور خلاصه، نظریه‌های گوناگون از دیدگاه‌های مختلفی رفتارهای مجرمانه را بررسی کرده‌اند که می‌تواند برای درک پیدایش تبانی در ورزش توضیح‌دهنده باشند.

مرور پژوهش‌های گذشته نیز شواهدی را از عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش آشکار می‌کند. تاک و

کرده‌اند و مجموعه‌ای از پاسخ‌های مرتبط با سیاست‌گذاری را ارائه داده‌اند که به رشد ادبیات دانشگاهی در مورد تبانی در مسابقات ورزشی کمک کرده است. آنان دو تفاوت اساسی میان تبانی و اشکال دیگر فساد در ورزش همچون دوپینگ را گزارش کرده‌اند؛ تفاوت اول به این موضوع اشاره دارد که در دوپینگ ورزشکار با مصرف داروهای غیرقانونی می‌کوشد در عملکرد فردی خویش نسبت به شرایط عادی افزایش ایجاد کند؛ اما در تبانی، ورزشکار، مربی یا هر عنصر ورزشی دیگر در تلاش است تا عملکرد فردی خویش را نسبت به شرایط عادی کاهش داده تا از این طریق به حریف امتیاز بدهد و از این توطئه‌گری کسب سود کند. تفاوت دیگر در این است که برخلاف دوپینگ که ورزشکار به تنهایی می‌تواند آن را انجام دهد، فرآیند تبانی دست کم بین دو نفر شکل می‌گیرد و منطقی نیست که ورزشکاری شخصاً اقدام به تبانی کند (Haberfeld, & Sheehan, 2013).

برخی از تئوری‌های علمی به درک پیدایش تبانی در ورزش کمک می‌کنند. نظریه سنتی فشار مرتون (۱۹۳۸) علل ایجاد رفتارهای مجرمانه را مربوط به فشار ایجاد شده در جامعه می‌داند؛ هر فردی تحت فشار برای تطبیق دادن خود با جامعه ممکن است اخلاق را کنار بگذارد و اقدام به رفتار مجرمانه کند (Bandura, 1991). طبق نظریه فشار عمومی آگنیو (۱۹۹۲)، این فشارهای نامطلوب را می‌توان در سه گونه شامل نرسیدن به اهداف ارزشمند مثبت، انگیزه‌های مثبت و نمایش انگیزه‌های منفی مشاهده کرد (Agnew & Brezina, 2010; Agnew, 1992). این فشارهای

لی (۲۰۱۷) نشان داد که اشکال مختلف روابط اجتماعی و فرهنگی در بروز تبانی در ورزش کشورها مؤثر هستند (Lee, 2017). کنستانتین و استانیسکو (۲۰۲۱) با بررسی تاریخچه لیگ فوتبال کشور رومانی در دوران کمونیسم و تحولات پس از آن، ارتباطات فسادزا بین چند باشگاه فوتبال را نشان می‌دهند که از دوران کمونیسم شروع شده و تاکنون ادامه یافته است. این ساختار فسادزا به یک گروه اصلی نفوذ تبدیل شده و موفق شده رقابت‌های فوتبال را در این کشور از طریق ارعاب، سوء استفاده و تنظیم نتایج بازی‌ها کنترل کند (Constantin & Stănescu, 2021). منولی و آنتونوپولوس (۲۰۱۵) تبانی در فوتبال یونان را حاصل ساختاری فسادزا می‌دانند. آنها عوامل سیاسی، ساختاری و اقتصادی را باعث ایجاد تبانی در فوتبال این کشور بیان کرده‌اند (Manoli & Antonopoulos, 2015). هیل (۲۰۱۰)، در مقاله‌ای بیان کرد که تبانی از جمله تخلفات سازمان‌یافته ورزش فوتبال است که مدیریت سطح عالی فوتبال تمایل به پنهان‌کاری در مورد آن دارد. این مقاله سه عامل بروز تبانی در مسابقات را شامل شبکه‌های قدرتمند قمار غیرقانونی، سطح بالای استثمار نسبی بازیکنان و در نهایت مقامات فاسد می‌داند (Hill, 2010). همچنین بررسی‌های پرادیسو (۲۰۱۴)، نشان می‌دهد که فوتبال آرژانتین در میان شبکه‌ای از مشتریان شامل کارمندان باشگاه‌ها، سیاستمداران، پلیس و گروه‌های هواداران سازمان یافته است؛ به طوری که این شبکه‌ها به خاطر منافع سیاسی و اقتصادی باعث گسترش تبانی شده‌اند (Paradiso, 2014).

همکاران (۲۰۲۰)، سطح رقابت را منشأ اصلی پیدایش تبانی در کشور کره جنوبی گزارش کردند. بدین معنا که سطوح رقابت پایین‌تر احتمال تبانی بیشتری را به همراه دارد (Tak, Sam, & Choi, 2020). بررسی‌های چاتر و همکاران (۲۰۲۱) نشان می‌دهد که حتی در بالاترین سطح رقابت‌ها مانند جام جهانی فوتبال، اگر نتیجه رقابت مهم نباشد یا بر صعود راحت‌تر در مراحل بعدی اثر داشته باشد، می‌تواند منجر به فرصت‌های تبانی شود (Chater, Arrondel, Gayant, & Laslier, 2021). طبق پژوهش گیون (۲۰۲۰) نیز در موقعیتی که تیم‌ها (به ویژه در بازی دوره‌های آخر مرحله گروهی) می‌دانند چه نتیجه‌ای به آنها اجازه صعود می‌دهد، خطر شیوع تبانی افزایش می‌یابد. بر این اساس، جدول رقابت‌ها عاملی است که می‌تواند خطر بروز تبانی را کاهش یا افزایش دهد (Guyon, 2020). به همین ترتیب، چساتو (۲۰۲۰)، بیان می‌کند جدول مسابقات و قوانین رقابت‌ها برای صعود به مرحله بعد در شیوع تبانی مؤثر هستند (Csató, 2020).

گلوبن و جاگرس (۲۰۱۹)، الگوی نتایج غیرعادی بین دو باشگاه فوتبال لوکوموتیو و دینامو زاکرب کرواسی را در روابط تنگاتنگ ورزشی و تجاری آن دو باشگاه می‌داند (Globan & Jägers, 2019). چساتو (۲۰۲۱) نشان داد که روابط بین تیم‌ها می‌تواند پدیدآورنده تبانی در رقابت‌های ورزشی باشد. تحقیق وی روی رقابت‌های انتخابی جام جهانی ۲۰۲۲ در قاره اروپا شواهدی را نشان می‌دهد که برخی از تیم‌ها ممکن است به موفقیت تیم‌های خاصی علاقمند باشند که این موضوع احتمالاً می‌تواند موجب دستکاری در نتایج شود (Csató, 2021). همین‌طور پژوهش

درآمدهای کم و وضعیت اقتصاد ضعیف در معرض انواع فساد از جمله تبانی قرار می‌گیرند (Balsdon, Fong, & Thayer, 2007).

مطالعات دیگری به صورت پراکنده انجام شده است که عواملی دیگری را در ایجاد تبانی مؤثر دانسته‌اند؛ شرط‌بندی ورزشی (Lastra, Bell, & Bond, 2018)؛ اندازه، تعدد رشته‌های ورزشی، رسمی یا پیمانی بودن کارکنان و دریافت ضمانت‌های کم از کارکنان باشگاه (Nowy & Breuer, 2017)؛ عوامل اجتماعی و محیطی (Taherkhani, & shafiee, 2021)؛ و (Mallaei & Salimi, 2019; 2021) ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (Mallaei & Poorfarahmand, 2019; Salimi, 2019; Khabiri, Sajjadi, & Jalali Farahani, 2019) از آن جمله هستند. به‌طورکلی، مرور پژوهش‌های گذشته عوامل متعددی را در پیدایش تبانی آشکار می‌کند که بخش اعظم آنها مربوط به ورزش فوتبال است. به‌طورکلی، موضوع تبانی در ورزش و عوامل ایجادکننده آن دارای پیچیدگی‌های بسیاری است. اکثر رخدادهای ورزشی می‌توانند شک و تردید پیرامون وجود تبانی در ورزش را برانگیزانند، اما ماهیت رقابت‌های ورزشی به نحوی است که نه می‌توان آن را از قبل پیش‌بینی و نه از بروز اتفاقات تصادفی در آن جلوگیری کرد. با این حال، بروز تبانی را نیز نمی‌توان کتمان کرد.

عمل تبانی در ورزش ضرر و زیان‌های زیادی را به ورزشکاران، باشگاه‌ها و حامیان مالی خواهد زد؛ چنانچه به صراحت می‌توان اذعان کرد که تبانی تهدید بالقوه‌ای برای صنعت ورزش محسوب می‌شود (Engelberg, & Kihl, Skinner, & 2017). وجود تبانی در ورزش از زیبایی، جذابیت و

ملائی و سلیمی (۲۰۱۹) تبانی را از تبعات حضور افراد غیرورزشی در ورزش می‌دانند (Mallaei & Salimi, 2019). طبق نتایج گاردنر و رایبسنسون (۲۰۱۷)، این نبود نظارت است که منجر به گسترش این روابط ایجادکننده تبانی در ورزش می‌شود (Gardiner & Robinson, 2017). موضوعی که در پژوهش ملائی و افروزه (۲۰۲۱) نیز به آن اشاره شده است (Mallaei & Afroozeh, 2021). همچنین ملائی و سلیمی (۲۰۱۹)، در پژوهشی دیگر پوشش رسانه‌ای را عاملی برای کنترل فساد و تبانی معرفی کرده‌اند (Mallaei & Salimi, 2019).

از سویی، بارکوکیس و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به بررسی عوامل روانشناختی تمایل ورزشکاران به انجام تبانی پرداختند و نشان دادند که نگرش‌ها و هنجارهای ذهنی ورزشکاران نقش بسزایی در پیدایش تبانی دارد؛ هر چه ورزشکاران تجارب بیشتری را در ارتباط با تبانی درک کرده باشند، هنجارهای اجتماعی قوی‌تری را به نفع شیوع تبانی در خود ایجاد می‌کنند (Barkoukis, Lazuras, & Kourelis, 2020). در همین راستا، در پژوهش خود ملائی و افروزه (۲۰۲۱) روحیات ورزشکاران را از عوامل مهم ایجاد تبانی معرفی کرده‌اند (Mallaei & Afroozeh, 2021).

همین‌طور عوامل اقتصادی و مالی نیز از جمله محرک‌های تبانی هستند که در پژوهش‌های ملائی و افروزه (۲۰۲۱) (Mallaei & Afroozeh, 2021) و طاهرخانی و شفیع (۲۰۲۰) (Taherkhani, & shafiee, 2021) به آن اشاره شده است. همچنین طبق پژوهش بالدسون و همکاران (۲۰۰۷)، بیشتر بازیکنان بسکتبال دانشگاهی در آمریکا به دلیل

مشارکت‌کنندگان، رسیدن به اشباع نظری بود که پس از انجام ۹ مصاحبه حاصل شد. ماکسول (۱۹۹۶) حجم نمونه ۵ تا ۲۵ نفری را با توجه به زمان و منابع، برای مطالعات کیفی مناسب ارزیابی شده است (Maxwell, 1996).

داده‌ها با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته گردآوری شد. مصاحبه‌ها با سؤالاتی درباره پیشینه ورزشی یا تجربه مشارکت‌کنندگان آغاز می‌شد و با این سؤالات ادامه می‌یافت: «به نظر شما، آیا تباری در ورزش ایران وجود دارد؟»، «اگر وجود دارد، در چه سطح و میزانی است؟» و «چه عواملی در ایجاد آن نقش دارد؟». مصاحبه‌کنندگان ضمن یادداشت‌برداری، با اجازه مشارکت‌کنندگان اقدام به ضبط مصاحبه‌ها کردند؛ به جز یک مورد که به دلیل مخالفت مصاحبه‌کننده به یادداشت‌برداری اکتفا شد. هفت مصاحبه به‌صورت حضوری و دو مصاحبه به‌صورت تلفنی انجام شد. کدگذاری داده‌ها پس از انجام هر مصاحبه صورت می‌گرفت. با پیاده‌سازی متن هر مصاحبه، تحلیل‌گر به مطالعه مکرر متن می‌پرداخت تا به اطلاعات موجود در آن تسلط یابد و معانی آشکار و پنهان را کشف کند. سپس، بر اساس دو واحد دستوری شامل جمله و پاراگراف به عنوان واحد تحلیل، متن کدگذاری می‌شد. به طور کلی، فرآیند کدگذاری شامل سه مرحله کدگذاری اولیه؛ جمع و تقلیل کدها؛ و ساختاردهی کدها و مقوله‌بندی آنها بود. برای حصول معیارهای پژوهش علمی و افزایش اعتبار یافته‌ها، طبق نظر گابا (۱۹۸۱) عمل شد و چهار معیار قابلیت اعتبار، قابلیت ثبات، تأییدپذیری و قابلیت انتقال مدنظر قرار گرفت (Guba, 1981). همچنین در پژوهش حاضر پس از

هیجان رقابت‌های ورزشی می‌کاهد. در این صورت تمایل افراد برای شرکت در مسابقات ورزشی کاهش می‌یابد و آن ورزش‌هواداران و تماشاچیان خود را از دست می‌دهد. علاوه بر این، وجود تباری در یک رقابت ورزشی تصور جامعه نسبت به حامیان مالی تیم‌ها یا ورزشکارانی که دست به تباری می‌زنند را خدشه‌دار می‌کند و دیگر انگیزه‌ای برای حمایت حامیان از تیم‌ها و ورزشکاران متهم به تباری باقی نمی‌گذارد. مطالعات پراکنده و کمبود اطلاعات علمی و مستند درباره پیدایش پدیده تباری از مسائلی است که مبارزه با آن را پیچیده کرده است. در ایران، بیشتر به گزارشات میدانی و اطلاعیه‌های خبری از مسئله تباری اکتفا شده و کمتر مورد بررسی علمی قرار گرفته است؛ اولین گام مبارزه با پدیده تباری شناسایی دقیق عوامل پدیدآورنده و سازوکار شکل‌گیری آن است. از اینرو با توجه به اندک مطالعات موجود در داخل ایران که بر مسئله پیدایش تباری در ورزش تمرکز کرده‌اند، انجام این مطالعه ضروری به نظر می‌رسید.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی و از لحاظ هدف کاربردی است با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شد. مشارکت‌کنندگان در پژوهش متشکل از پژوهشگران مدیریت ورزشی، مربیان تیم‌های ملی، ورزشکاران حرفه‌ای و خبرنگاران ورزشی است که از مسائل و معضلات ورزش ایران به ویژه مسئله تباری مطلع بودند. برای نمونه‌گیری از روش هدفمند استفاده شد و مشارکت‌کنندگان بر اساس معیارهای برخورداری از تجربه حضور در ورزش، اطلاع از ابعاد فساد، قابلیت دسترسی و تمایل به همکاری انتخاب شدند. مبنای تعیین تعداد

یافته‌های پژوهش

مشخصات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش شامل جنسیت، سن، تحصیلات و شغل در جدول ۱ گزارش شده است.

اتمام کدگذاری توسط محقق برای محاسبه ضریب قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها از آزمون اسکات استفاده شد، این آزمون میزان توافق بین کدگذاران مختلف را نشان می‌دهد. مقدار ضریب اسکات برای عوامل تبانی در بین دو کدگذار معادل $81/81$ درصد به دست آمد که حاکی از تأیید اعتمادپذیری یافته‌های پژوهش است.

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

شناسه	جنسیت	سن به سال	تحصیلات	شغل فعلی
P1	مرد	۴۵	کارشناسی ارشد	مربی تیم ملی
P2	مرد	۴۰	کارشناسی	مربی تیم ملی
P3	زن	۳۶	کارشناسی ارشد	مربی تیم ملی
P4	زن	۳۸	دکتری	پژوهشگر مدیریت ورزش (استادیار دانشگاه)
P5	مرد	۶۵	کارشناسی	مربی تیم ملی
P6	زن	۳۵	دکتری	پژوهشگر مدیریت ورزش (دانشیار دانشگاه)
P7	زن	۲۳	کارشناسی	ورزشکار حرفه‌ای
P8	مرد	۳۵	دکتری	خبرنگار ورزشی
P9	زن	۲۵	کارشناسی	ورزشکار حرفه‌ای

تبانی در ورزش بود. جدول ۲ نمونه‌ای از قطعات مصاحبه‌ها و کدهای اولیه حاصل از آن را به نمایش در آورده است.

در این پژوهش با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی اقدام به شناسایی عوامل پیدایش تبانی در ورزش شد. حاصل کدگذاری مصاحبه‌ها، استخراج ۱۱۳ کد اولیه برای عوامل پیدایش

جدول ۲. نمونه‌هایی از مصاحبه‌ها و نحوه کدگذاری

کد استخراج شده	قطعات مصاحبه‌ها
- رفاقت و دوستی	رفاقت و دوستی میان ورزشکاران می‌تواند در تبانی نقش داشته باشد. مثلاً در مسابقات کشتی چوخه که در شهرستان‌های مختلف برگزار و جوایز نفیسی به شرکت‌کنندگان اهدا می‌شود، معمولاً شاهدیم که ورزشکارانی که با هم رفاقت نزدیکی دارند قهرمان مسابقات را از قبل میان خودشان مشخص می‌کنند تا همه نفعی ببرند... (p1).
- ترجیح منافع فردی بر منافع گروهی و ملی	تبانی موقعی رخ می‌دهد که افراد منافع فردی را به جای منافع گروهی یا ملی ارجح قرار می‌دهند و برای مواردی همچون کسب شهرت و یا کسب ثروت پشت به منافع گروهی و ملی می‌کنند (p5).
- کسب شهرت و ثروت	رقابت‌های ورزشی دارای یک سری ویژگی‌ها هستند که می‌توانند دلیلی برای بوجود آمدن تبانی باشند. مثلاً جذابیت رقابت ورزشی و یا از آن مهم‌تر غیرقابل پیش‌بینی بودن رقابت ورزشی که گاهی می‌تواند سرپوشی برای تبانی در کسب نتایج عجیب باشد (p8).
- جذابیت رقابت ورزشی	
- غیرقابل پیش‌بینی بودن نتیجه رقابت	

دستیابی به ۱۰ مقوله فرعی یا عامل پدیدآورنده تبانی بود که در قالب سه مقوله اصلی به شرح زیر دسته‌بندی شد: (۱) عوامل مرتبط با ورزش (شامل شاخصه‌های رشته ورزشی، مشخصات رقابت ورزشی و اهمیت مسابقه)؛ (۲) عوامل مدیریتی (شامل ضعف ساختار نظارتی، عدالت توزیعی ضعیف و فساد ساختاری)؛ و (۳) مناسبات بازیگران کلیدی (شامل منفعت‌طلبی فردی، روابط بین‌فردی، روابط بین‌سازمانی و رویه‌های رسانه‌ای).

پس از استخراج کدهای اولیه، کدهای مشابه ادغام شد که حاصل این کار رسیدن به ۴۱ کد نهایی بود. پس از آن، کدها در قالب مقوله‌های فرعی دسته‌بندی شدند. بدین منظور با کنار هم قرار دادن کدهای متجانس، مقوله‌های فرعی تشکیل و برجسب‌گذاری شد. این کار تا یک سطح انتزاعی‌تر نیز پیش رفت تا مقوله‌های اصلی تشکیل شود. جدول ۳ نتایج حاصل از این مراحل را نشان می‌دهد. طبق جدول ۳، حاصل ساختاردهی و مقوله‌بندی کدهای ادغام‌شده،

جدول ۳. کدها و مقوله‌های فرعی و اصلی مربوط به عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش

ردیف	کدهای اولیه	مقوله فرعی	مقوله اصلی
۱	محبوبیت رشته ورزشی (p8,p7)	شاخصه	عوامل مرتبط با ورزش
۲	انفرادی یا تیمی بودن رشته ورزشی (p4,p3,p2,p6)	های رشته	
۳	گردش مالی موجود در یک رشته (p7,p6)	ورزشی	
۴	شرعی بودن شرط‌بندی در رشته‌های ورزشی مشخص مثل اسب‌دوانی (p9,p8,p6,p5)		
۵	جذابیت رقابت‌های ورزشی (p8,p7)	خصوصیات	
۶	غیرقابل پیش‌بینی بودن نتیجه رقابت (p8,p7)	رقابت	
۷	سطح رقابت ورزشی (p4,p7,p1,p2,p6)	ورزشی	
۸	وجود لیگ‌ها یا رقابت‌های ورزشی فانتزی در یک رشته (p8,p4)		
۹	عدم تأثیر نتیجه رقابت بر جایگاه تیم در جدول (p8,p4)	اهمیت	عوامل مدیریتی
۱۰	مسابقات هفته‌های پایانی لیگ برای تیم‌های میانه جدول (p8,p4)	مسابقه	
۱۱	مسابقه‌ای که قهرمانی یا سقوط یک طرف آن مسجل شده (p8,p4)		
۱۲	ضعف در ساختار مدیریتی فدراسیون‌های ورزشی (p1,p6)	ضعف	
۱۳	کنترل و نظارت کم فدراسیون‌ها یا سازمان‌های لیگ (p4,p7,p5,p6)	ساختار	
۱۴	نبود آیین‌نامه انضباطی مشخص در برخورد با تبانی (p4,p7,p6)	نظارتی	
۱۵	برخورد سلیقه‌ای با خاطیان (p3,p6)		
۱۶	بازدارنده نبودن احکام انضباطی (p5,p6)		
۱۷	ناکافی بودن دستمزد ورزشکاران، مربیان، داوران و سایرین (p4,p5,p6,p8)	عدالت	
۱۸	پرداخت‌های نامنظم حقوق ورزشکاران، مربیان، داوران و سایر گروه‌ها (p6,p7)	توزیعی	
۱۹	توزیع ناعادلانه بودجه میان فدراسیون‌های ورزشی (p8,p6)	ضعیف	
۲۰	وجود نابرابری جنسیتی در درآمدهای حاصل از ورزش (p9,p7,p3)		
۲۱	وجود شبکه‌های فاسد مالی متصل به برخی ورزش‌ها (p4,p3,p5)	فساد	
۲۲	عدم شفافیت در سازوکارهای فدراسیون‌های ورزشی (p6,p7)	ساختاری	
۲۳	مافیای ریشه‌دار نقل و انتقالات در رشته‌های پردرآمد (p9,p5,p6)		

ردیف	کدهای اولیه	مقوله	مقوله اصلی
۲۴	سهمیم بودن اعضای سازمان‌دهنده رویداد در منافع حاصل از برد و باخت (p9,p6,p5,p1)		
۲۵	حرص و طمع برای کسب ثروت و پول بیشتر (p8,p6,p5)		
۲۶	در نظر گرفتن منافع فردی به جای منافع گروهی و ملی (p7,p5)	منفعت	
۲۷	کسب شهرت (p5,p6)	طلبی	
۲۸	امیدواری به کسب موقعیت بهتر در آینده (p9,p6,p3,p1)	فردی	
۲۹	تلاش برای عضویت در تیم‌های بزرگ‌تر (p1,p6)		
۳۰	نفوذ افراد بالادستی در رقابت‌های ورزشی (p7,p5,p6)		
۳۱	عضویت رابطه‌ای در یک تیم یا باشگاه (p3, p8)	روابط بین	
۳۲	دوستی و رفاقت بین ورزشکاران (p1,p2)	فردی	مناسبات
۳۳	ادای دین ورزشکاران به دلالت (p6, p7)		بازیگران
۳۴	روابط تجاری بین باشگاه‌ها (p9,p8,p6,p4)		کلیدی
۳۵	مالکیت چندگانه باشگاه‌ها (p9,p8,p6,p5)	روابط بین	
۳۶	مالکیت دولتی باشگاه‌ها (p9,p8,p6,p4,p1)	سازمانی	
۳۷	نفوذ سازمان‌دهندگان رویدادها در باشگاه‌ها (p9,p8,p6,p5)		
۳۸	توجه یا عدم توجه رسانه‌ها به ورزش‌های مختلف (p4,p8)		
۳۹	انعکاس رسانه‌ای یک رقابت ورزشی (p6,p7)	رویه‌های	
۴۰	روابط مالی رسانه‌ها با بازیکنان، مربیان و باشگاه‌ها (p9,p5,p6)	رسانه‌ای	
۴۱	شرط‌بندی ناشی از توسعه رسانه‌های اجتماعی (p6,p4,p8)		

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیقات شیوع تبانی را در رشته فوتبال فراتر از سایر رشته‌ها گزارش کرده‌اند. تیمی یا انفرادی بودن رشته ورزشی، میزان جذابیت و محبوبیت آن در جامعه به همراه گردش مالی موجود در یک رشته از مواردی است که می‌تواند تمایز در شیوع تبانی در بین رشته‌های ورزشی مختلف را ایجاد کند. قاعدتاً رشته‌هایی که در میان مردم از محبوبیت بیشتری برخوردارند و گردش مالی در آنها بیشتر است محیطی مساعدتر برای شیوع تبانی دارند. از طرفی برخی رشته‌ها مانند رقابت‌های سوارکاری که دین اسلام منعی برای شرط‌بندی در آنها ندارد، فرصت تبانی را برای افراد نقش‌آفرین به وجود می‌آورد. این موضوع بر اساس نظریه فعالیت روزمره کوهن و فلسون قابل تبیین است (Cohen & Felson, 1979). این نظریه بروز جرم را

این پژوهش در پی شناسایی عوامل پدیدآورنده تبانی در ورزش ایران بود. در این رابطه ۱۰ عامل شکل‌دهنده تبانی در سه دسته عوامل مرتبط با ورزش، عوامل مدیریتی و مناسبات بازیگران کلیدی شناسایی و دسته‌بندی شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که مشخصه‌های رشته ورزشی به عنوان یکی از عوامل مرتبط با ورزش می‌تواند در شیوع تبانی نقش داشته باشد. در تحقیقات نووی و بروئر (۲۰۱۷)، منولی و آنتونوپولوس (۲۰۱۵)، پردیسو (۲۰۱۴) و هیل (۲۰۱۰) نیز ویژگی‌هایی برای رشته‌های مختلف برشمرده شده که در تبانی تأثیر دارند (Nowy & Manoli & Antonopoulos, 2017; Breuer, 2015; Paradiso, 2014; Hill, 2010). این

جداول مسابقات در تورنمنت‌ها را گوشزد می‌کند تا برگزاری رویدادی سالم را تضمین کند. دسته دیگر عوامل پدیدآورندهٔ تبانی مناسبات بازیگران کلیدی است که روابط بین‌فردی به عنوان یکی از مقوله‌های فرعی آن شناسایی شد. در تبیین بخشی از این یافته می‌توان به نظریه واگیری شرر و چو (۲۰۰۳) استناد کرد. زیرا این نظریه بیان می‌کند که نگرش یا رفتار فرد با سایر افراد حاضر در یک شبکه ارتباطی یا دارای منافع مشترک، سازگار می‌شود (Cho, Scherer & 2003). بنابراین، می‌توان بیان کرد که روابط نزدیک و دوستی میان مالکان، مدیران، مربیان و ورزشکاران در پیدایش تبانی دخیل است. روابط بین‌سازمانی مقولهٔ دیگری از دستهٔ مناسبات بازیگران کلیدی است که می‌تواند منجر به شکل‌گیری تبانی در ورزش شود. چساتو (۲۰۲۱)، گلوبین و جاگرس (۲۰۱۹)، لی (۲۰۱۷)، پرادیسو (۲۰۱۴) و چادویک و همیل (۲۰۱۰) روابط تجاری، سیاسی و ورزشی بین تیم‌ها را در شیوع تبانی مؤثر دانسته‌اند (Csató, 2021; Globan & Jägers, 2019; Lee, 2017; Paradiso, 2014; Chadwick & Hamil, 2010). منافع مشترک سازمان‌ها (مثل مالکیت مشترک یا داد و ستد تجاری) پایه انجام این شکل از تبانی است. در حقیقت، زمانی که منافع باشگاه‌ها یا سازمان‌های ورزشی به یکدیگر وابسته باشد، نمی‌توان به سلامت رقابت‌ها اطمینان داشت. در کل می‌توان گفت باشگاه‌داری چندگانه به عنوان یک مدل مالکیتی در رشته‌های ورزشی (به ویژه فوتبال) از جمله معضلاتی است که سازمان‌های حاکمه ورزش با آن مقابله می‌کنند تا مانع فسادهایی همچون تبانی، پول‌شویی و فرار مالیاتی شوند.

هنگامی محتمل می‌داند که چارچوبی دال بر فرصت ارتکاب وجود داشته باشد. بنابراین، رشته‌هایی که این فرصت‌ها را فراهم می‌کنند زمینه بیشتری برای شیوع تبانی دارند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ویژگی‌های رقابت ورزشی به عنوان یکی دیگر از عوامل مرتبط با ورزش در شیوع تبانی اثرگذار است. در پژوهش‌های تاک و همکاران (۲۰۲۰) و گروس (۲۰۱۴) نیز به نقش ویژگی‌های مختلف رقابت‌های ورزشی در شیوع تبانی اشاره شده است. گروس (۲۰۱۴) به هیجان و غیرقابل پیش‌بینی بودن رقابت‌ها اشاره کرده (Gorse, 2014) و تاک و همکاران (۲۰۲۰) سطوح رقابت‌ها را از ویژگی‌هایی می‌دانند که در شیوع تبانی نقش دارند (Tak et al., 2020). زمانی که در رقابت‌ها نتایج عجیب رقم می‌خورد، بسیاری آن را به غیر قابل پیش‌بینی بودن ورزش نسبت می‌دهند و این می‌تواند سرپوشی برای بازیگران تبانی باشد. همچنین، در سطوح پایین‌تر رقابت‌ها که از نظارت کمتری برخوردار هستند، شیوع تبانی پررنگ‌تر است. در بسیاری از موارد تبانی در سطوح پایین جهت کسب امتیازاتی همچون دریافت فرصت تحصیلی یا پیوستن به یک تیم معتبرتر صورت می‌گیرد. یافتهٔ دیگر نشان می‌دهد که اهمیت مسابقه برای طرفین عامل دیگر مرتبط با ورزش است که می‌تواند باعث بروز تبانی شود. بر اساس نتایج پژوهش‌های چاتر و همکاران (۲۰۲۱)، گیون (۲۰۲۰) و چساتو (۲۰۲۰)، بی‌تأثیر بودن نتیجه بازی در صعود یا سقوط تیم‌ها از عواملی است که می‌تواند رقابت را برای دو طرف کاملاً تشریفاتی و امکان شیوع تبانی را بیشتر کند (Chater et al, 2021; Csató, 2020). این موضوع نظارت مجریان در هفته‌های پایانی فصل و اهمیت

تبانی در ورزش را گسترش دهد که در نتایج لاسترا و همکاران (۲۰۱۸) نیز اشاره شده است (Lastra et al, 2018). نظریه فعالیت روزمره کوهن و فلسون (۱۹۷۹) توضیح می‌دهد که چگونه فرصت‌های بیشتر و در دسترس‌تر، شرایط احتمالی وقوع جرم را افزایش می‌دهد (Cohen & Felson, 1979). بنابراین، می‌توان این گونه برداشت کرد که در کنار چگونگی بازتاب فعالیت‌های ورزشی در رسانه‌های سنتی، رسانه‌های جدید و آنلاین با فراهم‌سازی فرصت شرط‌بندی احتمال تبانی را افزایش می‌دهند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که فساد ساختاری به عنوان یکی از عوامل مدیریتی می‌تواند زمینه شیوع تبانی را مهیا می‌سازد. تحقیقات کنستانتین و استانیسکو (۲۰۲۱)، منولی و آنتونوپولوس (۲۰۱۵)، مسترس (۲۰۱۵) و هیل (۲۰۱۰) به نقش ساختار در ایجاد تبانی اشاره کرده‌اند (Constantin & Stănescu, 2021; Manoli & Antonopoulos, 2015; Masters, 2015; Hill, 2010). وجود شبکه‌های فاسد مالی که خود را به بازیگران کلیدی ورزش نزدیک می‌کنند؛ نقش آفرینی گروه‌های مافیایی در نقل و انتقالات بازیکنان؛ منفعت بردن برگزارکنندگان از برد یا باخت برخی باشگاه‌ها یا ورزشکاران؛ مربیگری همزمان در رده ملی و باشگاهی؛ و عدم شفافیت مالی در ساختار باشگاه‌ها و هیئت‌های ورزشی از جمله معضلاتی است که زمینه فساد و تبانی را مهیا می‌کند. این موضوع در کنار دیگر یافته پژوهش، یعنی ضعف ساختار نظارتی به عنوان یکی از عوامل مدیریتی می‌تواند شرایط مطمئنی را برای گروه‌های تبانی‌کننده فراهم می‌کند. گاردنر و همکاران (۲۰۱۷) و ملاتی و افروزه (۲۰۲۱) نظارت را از عوامل مهم در کنترل تبانی بیان کرده‌اند (etal, 2017; Mallaei & Gardiner)

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که منفعت‌طلبی فردی یکی دیگر از عوامل به‌وجود آورنده تبانی در دسته مناسبات بازیگران کلیدی است که در برخی مطالعات همچون مسترس (۲۰۱۵) و پرادیسو (۲۰۱۴) به آن اشاره شده است (Masters, 2015; Paradiso, 2014). طمع‌کاری افراد و توجه به منافع شخصی باعث می‌شود که آنها بدون توجه به ظرفیت‌های خود به تبانی روی بیاورند تا از این طریق به درآمد بیشتر، جایگاه بالاتر در تیم یا تیم‌های بزرگ‌تر دست پیدا کنند. بر اساس نظریه انتخاب عقلایی، فرد برای ارتکاب چنین کاری، معادله هزینه و سود اقتصادی را بررسی می‌کند و اگر ارتکاب آن به نسبت راه‌های جایگزین یا مخاطرات تبانی، به صرفه باشد، ترغیب به ارتکاب این عمل مجرمانه می‌شود (Clarke & Cornish, 1987). بنابراین، وجود ساختار نظارتی قاطع - که پیش از این بحث شد- و در نظر گرفتن تنبیهات کافی (همچون محرومیت بلندمدت، رد مال و پیگیری قضایی) می‌تواند سنگینی کفه ترازو را به نفع هزینه‌ها تغییر دهد تا انگیزه منفعت‌طلبی به تبانی و فسادهای مالی منجر نشود.

طبق یافته‌های پژوهش، یکی دیگر از عوامل شناسایی‌شده در دسته مناسبات بازیگران کلیدی، رویه‌های رسانه‌ای است. رسانه به عنوان عاملی کنترل‌گر در شیوع تبانی شناخته می‌شود (Mallaei & Salimi, 2019). عملکرد نامطلوب آن می‌تواند عاملی برای شیوع تبانی تلقی شود. توجه و تمرکز رسانه بر یک رویداد خاص و حتی بی‌توجهی و بازتاب ندادن برخی رویدادها می‌تواند منجر به پیدایش زمینه بروز تبانی شود. از سوی دیگر، می‌توان گفت که گسترش رسانه‌های نوین و دسترسی بیشتر افراد به سایت‌های شرط‌بندی نیز می‌تواند امکان

بریزینا (۲۰۱۰) منطبق است (Agnew, & Brezina, 2010). زیرا مطابق این نظریه فشارهای ناشی از چنین بی‌عدالتی‌هایی باعث القای حس خشم و محرومیت در افراد می‌شوند و آنها برای تقلیل این حس منفی در وجود خود، به رفتارهای مجرمانه تن می‌دهند.

به طور کلی، تبانی می‌تواند اعتبار یک رشته ورزشی و افراد فعال در آن را زیر سؤال ببرد و اثر مخربی بر افکار عمومی، حمایت‌گران و هواداران داشته باشد که توجه به عوامل ده‌گانه شناسایی شده در این پژوهش و تلاش برای تقلیل یا حذف آنها می‌تواند به کاهش زمینه بروز تبانی و حفظ اعتبار ورزش کمک کند. اکثر مطالعات این حوزه موضوع تبانی را با تمرکز بر یک رشته ورزشی و به ویژه فوتبال، بررسی کرده‌اند؛ اما پژوهش حاضر جزء اندک مطالعاتی است که با نگاهی عمومی‌تر، موضوع تبانی را مدنظر قرار داده است؛ مؤلفه‌هایی همچون عدالت توزیعی ضعیف، ضعف ساختار نظارتی، ویژگی‌های رقابت ورزشی، تعاملات رسانه‌ای و منفعت‌طلبی فردی به عنوان عوامل دخیل در بروز تبانی شناسایی شدند که پژوهش‌های کمی به آنها پرداخته است. به عنوان نتیجه مدیریتی کاربردی پیشنهاد می‌شود بر رفع نقاط ضعف ساختار نظارتی و برقراری عدالت توزیعی تمرکز شود تا بتوان زمینه‌های دیگر فسادزایی در ورزش را کنترل کرد. همچنین برقراری عدالت توزیعی می‌تواند با تأمین مالی رشته‌ها مانع منفعت‌طلبی فردی شود. با توجه به نوع رشته ورزشی و احتمال سوءاستفاده از ویژگی غیرقابل پیش‌بینی بودن نتایج رقابت‌ها، لازم است برگزارکنندگان روی طراحی جدول مسابقات زمان بیشتری صرف کنند. در نهایت، پیشنهاد می‌شود محققان آتی با تمرکز بر هر یک از عوامل شناسایی شده به صورت مجزا

Afroozeh, 2021). بنابراین وجود کمیته یا واحدی که موضوعات مربوط به تبانی را پیگیری کند و با تخلفات این حوزه به مقابله بپردازد، در کنار آیین‌نامه شفاف انضباطی برای برخورد با خاطیان در کاهش تبانی مؤثر خواهد بود. نظریه فعالیت روزمره کوهن و فلسون (۱۹۷۹) به خوبی این موضوع را توضیح می‌دهد (Cohen, & Felson, 1979). طبق آن، پیدایش جرم معلول سه عامل است که یکی از آنها نبود حفاظت‌کننده‌ای است که بتواند بازدارندگی از جرم را ایجاد کند. از این‌رو، برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی برای صیانت از رقابت‌ها لازم است شرایطی را ایجاد کنند که فرصت ارتکاب تبانی را کاهش و مخاطرات آن را افزایش دهند. برخوردهای درست، قاطعانه و شفاف می‌تواند به چنین شرایطی بیانجامد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، عدالت توزیعی ضعیف یکی دیگر از عوامل مدیریتی است که در ایجاد تبانی نقش دارد. در حقیقت، توزیع منابع به صورت ناعادلانه و بی‌توجهی به برخی رشته‌ها، تیم‌ها یا رده‌ها که به معنای درآمد کمتر بازیکنان است، بازیگران کلیدی را به این تفکر وامی‌دارد که از مسیرهای نامشروع حصول مال کنند. بالدسون و همکاران (۲۰۰۷) نیز درآمد کم و وضعیت اقتصادی ضعیف بازیکنان بسکتبال در دانشگاه‌های آمریکا را عاملی برای مشارکت در تبانی شناسایی کردند (Balsdon et al, 2007). بر اساس یافته‌های پژوهش، ناکافی بودن و پرداخت دیر به دیر دستمزدها، تخصیص بودجه ناعادلانه بین فدراسیون‌های مختلف و نابرابری‌های جنسیتی نمودهای بی‌عدالتی در ورزش هستند که می‌توانند زمینه پیدایش تبانی را در ورزش کشورها فراهم کنند که این نتیجه با نظریه فشار عمومی آگینو و

شناسایی کنند.

پژوهش‌هایی را اجرا و راهکارهای مقابله با آنها را

References

- Agnew, R., & Brezina, T. (2010). *Strain theories*. (In E. McLa). London: SAGE Publications Ltd.
- Balsdon, E., Fong, L., & Thayer, M. A. (2007). Corruption in college basketball? Evidence of tanking in postseason conference tournaments. *Journal of Sports Economics*, 8(1), 19-38. <https://doi.org/10.1177/1527002505275095>
- Bandura, A., Caprara, G., Barbaranelli, C., Pastorelli, C., & Regalia, C. (2001). Socio-cognitive self-regulatory mechanisms governing transgressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(1), 125-135. <https://doi.org/10.1037/00223514.80.1.125>
- Bandura, A. (1991). *Social cognitive theory of moral thought and action* (Hillsdale, Ed.). NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Barkoukis, V., Lazuras, L., & Kourelis, P. (2020). A preliminary investigation of the decision making process towards match fixing. *Crime, Law and Social Change*, 74(1), 45-54. <https://doi.org/10.1007/s10611-019-09870-5>
- Baron, S. W. (2007). Street youth, gender, financial strain, and crime: Exploring Broidy and Agnew's extension to general strain theory. *Deviant Behavior*, 28(3), 273-302. <https://doi.org/10.1080/01639620701233217>
- Carpenter, K. (2012). Match-fixing – The biggest threat to sport in the 21st century. *International Sports Law Review*, 2, 13-24. <http://www.responsiblegambling.eu/wp-content/uploads/2016/06/Match-Fixing%E2%80%94The-Biggest-Threat-to-Sport-in-the-21st-Century.pdf>
- Chater, M., Arrondel, L., Gayant, J. P., & Laslier, J. F. (2021). Fixing match-fixing: Optimal schedules to promote competitiveness. *European Journal of Operational Research*, 294(2), 673-683. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2021.02.006>
- Cohen, L., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588-608. <https://doi.org/10.2307/2094589>
- Constantin, P. N., & Stănescu, M. (2021). Irregularities in Football. 'Cooperativa': A History of Match-Fixing in Romanian Football. *The International Journal of the History of Sport*, 37(15), 1549-1568. <https://doi.org/10.1080/09523367.2020.1828358>
- Cornish, D., & Clarke, R. (1987). Understanding Crime Displacement: An Application of Rational Choice Theory. *Criminology*, 25(4), 933-948. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1987.tb00826.x>
- Csató, L. (2020). When neither team wants to win: a flaw of recent UEFA qualification rules. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 15(4), 526-532. <https://doi.org/10.1177/174795412>

- [0921001](#)
- Csató, L. (2021). Quantifying incentive (in) compatibility: a case study from sports. *European Journal of Operational Research*, 302(2), 717-726. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2022.01.042>
 - Doyle, P. (2010). The day in 1982 when the world wept for Algeria. <https://www.theguardian.com/football/2010/jun/13/1982-world-cup-algeria>
 - Forrest, D. (2012). The threat to football from betting-related corruption. *International Journal of Sport Finance*, 7, 99-116. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2021.02.006>
 - Gardiner, S. Parry, J. & Robinson, S. (2017). Integrity and the corruption debate in sport: where is the integrity? *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 6-23. <https://doi.org/10.1080/16184742.2016.1259246>
 - Globan, T., & Jägers, E. (2019). Multiple Ownership, Collusion and Unusual Result Patterns in Soccer. *Contemporary Economic Policy*, 37(2), 245-260. <https://doi.org/10.1111/coep.12286>
 - Gorse, S. (2014). *Corruption in international sport: Implications for sponsorship management*. Coventry University. <https://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.628968>
 - Guba, E. G. & Y. S. L. (1981). *Effective evaluation: improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches*. San Francisco: CA, Jessey- Bass.
 - Guyon, J. (2020). Risk of Collusion: Will Groups of 3 Ruin the FIFA World Cup? *Journal of Sports Analytics*, 6(4), 259-279. <https://doi.org/10.3233/JSA-200414>
 - Haberfeld, M. R., & Sheehan, D. (2013). *Match-fixing in international sports: Existing processes, law enforcement, and prevention strategies*. (Springer, Ed.). New York. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02582-7>
 - Hill, D. (2010). A critical mass of corruption: Why some football leagues have more match-fixing than others. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 11(3), 221-235. <https://doi.org/10.1108/IJSMS-11-03-2010-B005>
 - Kihl, L.A., Skinner, J. & Engelberg, T. (2017). Corruption in sport: understanding the complexity of corruption. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 1-5. <https://doi.org/10.1080/16184742.2016.1257553>
 - Lastra, R., Bell, P., & Bond, C. (2016). Sports Betting-Motivated Corruption in Australia: An Under-Studied Phenomenon. *International Journal of Social Science Research*, 4(1), 61-82. <http://dx.doi.org/10.5296/ijssr.v4i1.8563>
 - Lastra, R., Bell, P., & Bond, C. (2018). Sports betting and the integrity of Australian sport: Athletes' and non-athletes' perceptions of betting-motivated corruption in sport. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52, 185-198. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcj.2017.>

- [11.005](#)
- Lee, P. C. (2017). Understanding the match-fixing scandals of professional baseball in Taiwan: An exploratory study of a Confucianism-oriented society. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 45-66. <https://doi.org/10.1080/16184742.2016.1225111>
 - Maennig, W. (2005). Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures. *European Sport Management Quarterly*, 5(2), 187-225. <https://doi.org/10.1080/16184740500188821>
 - Mallaei, M., Salimi, A. (2019). Content Analysis of Media Coverage of Corruption in Iran's Football: Case Study of TV Program 90. *Communication Management in Sport Media*, 7(2), 111-120. [in Persian]. https://sportmedia.journals.pnu.ac.ir/article_6397.html?lang=en#:~:text=doi%3A%2010.30473/jsm.2020.49130.1355
 - Mallaei, M. ., & Afroozeh, M. S. (2021). Identifying Causes of Tendency for Match-fixing using Human Resources and Strategies to Combat it in Sports. *Human Resource Management in Sport Journal*, 8(1), 145-161. [in Persian]. https://shm.shahroodut.ac.ir/article_1959_c20a27afbc877540bf9c8b343915ed20.pdf
 - Manoli, A.E., & Antonopoulos, G.A. (2015). The only game in town?" Football match-fixing in Greece. *Trends in Organized Crime*, 18, 196-211. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12117-014-9239-3>
 - Masters, A. (2015). Corruption in sport: From the playing field to the field of policy. *Policy and Society*, 34(2), 111-123. <https://doi.org/10.1016/j.polsoc.2015.04.002>
 - Maxwell, J. A. (1996). *Qualitative research design: An interactive approach*. CA: Sage: Thousand Oaks.
 - Mutschke, R. (2013). Preface: Match-Manipulation by Organized Crime Groups. In Springer (Ed.), *Match-Fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. (pp.ix-xiii). New York. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-02582-7>
 - Nowy, T., & Breuer, C. (2017). Match-fixing in European grassroots football. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 24-44. <https://doi.org/10.1080/16184742.2016.1193212>
 - Paradiso, E. (2014). Football, clientelism and corruption in Argentina: an anthropological inquiry. *Soccer & Society*, 17(4), 480-495. <https://doi.org/10.1080/14660970.2014.919269>
 - Poorfarahmand, B., Khabiri, M., Sajjadi, N., & Jalali Farahani, M. (2019). Qualitative Analysis of demographic factors affecting the incidence of deviant behaviors in Iranian Football Players. *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 6(1), 33-43. [in Persian]. <https://doi.org/10.30473/fmss.2018.41493.1816>
 - Preston, I., & Szymanski, S.

- (2003). Cheating in contests. *Oxford Review of Economic Policy*, 19(4), 612-624. <https://doi.org/10.1080/14660970.2014.919269>
- Roberts, S., Chadwick, S. & Anagnostopoulou, C. (2017). Sponsorship programmes and corruption in sport: management responses to a growing threat. *Journal of Strategic Marketing*, 26(1), 19-36. <https://doi.org/10.1080/0965254X.2017.1344292>
 - Scherer, C., & Cho, H. (2003). A social network contagion theory of risk perception. *Risk Analysis*, 23(2), 261-268. <https://doi.org/10.1111/1539-6924.00306>
 - Taherkhani, S., & shafiee, S. (2021). Investigating factors affecting the occurrence of match-fix in Iranian football. *Sport Management and Development*, 10(3), 42-61. [in Persian]. <https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5069>
 - Tak, M., Sam, M. P., & Choi, C. H. (2020). Too much at stake to uphold sport integrity? High-performance athletes' involvement in match-fixing. *Crime, Law and Social Change*, 1-18. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10611-020-09887-1>.